

Λ Ο Γ Ο Σ

ΕΙΣ ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΩΝ

ΤΟΥ ΛΟΙΔΙΜΟΥ ΙΑΤΡΟΥ

**ΘΕΟΔΩΡΟΥ Γ. ΖΩΓΡΑΦΟΥ**

ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΑΚΑΡΙΤΙΔΟΣ ΜΗΤΡΟΣ ΑΥΤΟΥ

**ΒΙΚΤΩΡΙΑΣ Γ. ΖΩΓΡΑΦΟΥ**

*Εκδοθησεί εν τῇ κατὰ τὸ Σταυροδρόμιον Ἱερῇ Ἐκκλησίᾳ  
τῶν Ἐνδόξων Εἰσοδίων τῆς Ὑπὲρ ἁγίας Θεοτόκου  
τῇ 19ῃ Σεπτεμβρίου 1865*

**ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΑΡΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ**

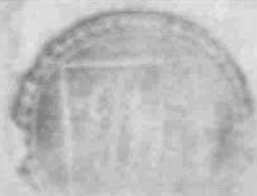
*Ἀρχιγραμματίει τοῦ ἐν ταῖς Πατριαρχείαις Ε. Μ. Σουλίου, Καθηγητῆς  
τῆς Φιλολογίας ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γ. Σουλῆ, Μίσης τακτικῆ τοῦ  
ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου.*



ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ Ε. ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ.

1865.



Α ΓΕΝΝΑ ΜΑ ΓΕΝΝΑ ΜΑ ΓΕΝΝΑ ΜΑ ΓΕΝΝΑ ΜΑ ΓΕΝΝΑ ΜΑ ΓΕΝΝΑ ΜΑ ΓΕΝΝΑ

ΛΕΥΣΟ Ψ ΛΕΥΣΟ Ψ ΛΕΥΣΟ Ψ ΛΕΥΣΟ Ψ ΛΕΥΣΟ Ψ ΛΕΥΣΟ Ψ ΛΕΥΣΟ Ψ



• Και τὸ μεγαλύτερον αὐτοῦ  
• εἰς γενεάν και γενεάν •  
(Ψαλ. γα 13).



**Τ**ὸ ταλεύμινον σήμερον;  
τίς δ' ἢ προῦσα μελανύμινον  
πικράτης; Καὶ πάλιν Φωνή  
ἐν Ῥαμῶ, καὶ πάλιν, θρήνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρος ποδῶν  
(Ματθ. 5. 18). Λαίς συμπυκνῆς; καὶ πικρῶν ἔσθων ἐνταῦθα  
ἐν ψυχῆς κατάρτις προσηύθησεν χορὴ λογάδας, τῆς ἐπιστήμης;  
προβολῆς; καὶ ἐκράντορες, τῆς φιλοθρησίας; καὶ τοῦ εἰσούς  
θερμιστοροὶ καὶ ἐπίκλησι ἐργάται καὶ γεωργοί, περιβεβλημένοι  
τὸν στήθεν τοῦ πίνθους μανθῶν, ἐν συνοχῇ καρδίας, παρίσταν-  
ται! ἄτρυκτα πένθηρά καὶ νεκρῶσιμα περιπόλιος ἔχουσιν Ἰλα-

SISMANOGLIO  
MEGARO

στέρμα δὲ πρὸς τὸν Ἰψίτον ὑπὲρ ἀναπαύσεως δεήσεις ὑπὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας μυσταγωγικῶς ἀναπέμπονται! Θυμολγῆς τὸ φαινόμενον! σοβαρὸν τὸ τελοῦμενον! Τέκνον γενέσιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, μέχρι θανάτου ἑαυτὸ ὑπὲρ τῆς τοῦ πληθῶν ἀγάπης ἀπαρνησάμενον Ἕλληνα, κομῆν ἐπὶ ἠθικῇ ἐλευθερίᾳ καὶ στεφῆν φρονήματι ἀγαθὸς καὶ εὐδόκιμος τῆς γεναρῆς τοῦ Ἰπποκράτους ἐπιστήμης διδάκτωρ, ἐκούσιον ἑαυτὸν ὀλοκαύτωμα εἰς τὸ λαοτόνον ἐκαίνης θυσιαστήριον ὑπὲρ τῆς κοινῆς ὑγείας προσεγγισίων διαπύρος καὶ φερέπωνος τῶν Μουσῶν λάτρης, ἐν τῇ θείᾳ τῶν συνομιλῶν αὐτοῦ διακρίνοντος διακρίπων ἐπαρμένος ἐπὶ τοῦ Κολορῆνος τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ βίου, ἔπεισεν ἀστραπηδὸν καὶ ἐν ἀκμῇ ἡλικίας! ἔπεισεν ἄρτι ὁ ΘΕΟΔΩΡΟΣ Γ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ ἐνδόξως, ἐν ἡμέραις ὀδύνης γενικῆς καὶ πανδήμου ἐπιδημικοῦ πολέμου, ὡς γίγας ὀραμῶν τὴν ἀθλητικὴν αὐτοῦ ὁδὸν, καὶ ὡς ἀταρβῆς καὶ ἀτρόμητος μαχητὴς εὐχαρῶς καὶ καρτερικῶς ἀγωνισάμενος.

Ἀπέθανεν ὁ ἱερός ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ, ἀνάρπαστος γενόμενος κίρνης ἐκ μέσου ἡμῶν ἀπέθανες, ἀθάνατε ἀνερ, καὶ θρηκί τὸν θάνατόν σου ἡ κοινῶν ἡμῶν, ἀπολέσασα ἐν τῶν χρηστῶν αὐτῆς τέκνων! ἀπέθανες, καὶ κλαίει τὴν στέρπιν σου ὁ γεναρὸς τῶν Ἀταλχηπιδῶν Σύλλογος, ἀπορρακισθεὶς ἐνός τῶν γενναίων τῆς ἐπιστήμης ἀγωνιστῶν! ἀπέθανες, καὶ πονθεὶ ὀλόκληρον τὸ Ἑλληνικὸν τῆς μεγαλοπόλευς τάτης φιλολογικῶν σείμα, ἀποχωρισθὲν ἐνός τῶν μεγαλαπυθόλων αὐτοῦ ιδρυτῶν καὶ τῶν ἐλλογμιστέρων μελῶν! ἀπέθανες, καὶ τὰ δάκρυα τῶν ἐνδιῶν καὶ ἀπόρων, οἷς εὖ φιλανθρώπως καὶ χριστιανικῶς τὴν τῆς ἐπιστήμης ἀρωγὴν ἐχορήγεις ἐπιδαξίως, ἐπιχέων σανάμα τὸ ἀεισιδωδον τῆς παρμηθίας βάλσκαμον ταῖς τετραμηκτισμέναις ὑπὸ τῶν θλίψεων καρδίαις αὐτῶν, ὡς ἀμακάντινα ἀνήτη, ἀθλα τῶν μεγάλων ἀρετῶν σου, στεφανοῦσιν ὁσπέρκι τὸν τάρον σου!

ἀπέθανες, καὶ ὁ θάνατός σου, τραῦμα κάρμον καταλιπὼν ἐν τῇ ἀδελφικῇ καρδίᾳ, συγκατέσπασεν εἰς τὸ ψυχρὸν μνημα βλακίως τὴν φιλόστοργόν σου μητέρα, παρὰ τὰς οὐκίας σου πλευρὰς τὴν ἀνάπαυσιν αὐτῆς ποθοῦσαν! ἀπέθανες, ἀλλὰ τὸ μνημόσυνόν σου ἀθάνατον ἔσται, καὶ οὐδέποτε ἐλαίται! καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ εἰς γειῶν καὶ γειῶν. Ἡ ἀπαρχαὶ δὲ τούτου, σήμερον τὸ τεσσαρακονθήμερον τῆς τελευταῆς σου καὶ τῆς σὲ γενναίως καὶ τουούτον ἐκθραψάσης σε καὶ εἰν σοὶ ἐντίθεν ἐκδηλησάσης, πανδήμως ἐν τῇ ἱερῇ τούτῳ εὐαγγελίᾳ οἶον τελεῖται.

Ἐγὼ δὲ ὁ ἐλάχιστος ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μου, κληθεὶς ἵνα πλέξω ἐνώπιον τῆς γεναρῆς ταύτης καὶ χριστιανοῦ συνάξεως τὸν στέφανον, ἐν Παιδείᾳ καὶ Ἀρετῇ ἐπαξίως σοὶ προσφέρουσιν, τί πρῶτον, τί δ' ὑπέρτερον, τί δ' ὑπὸτάτιον καταλέξω; Φόβος συνέχομαι, μὴ ἐλαγχθῶ ἀδόκιμος καὶ ὑποδείστερος τοῦ ἔργου, καὶ ταῦτα πρὸς συνόμιλόν μοι καὶ ἐπιστήθιον φίλον ἀλλὰ συναιδές ὅτι ἔρπειλον ἵνα ὑπακούσω εἰς τὴν φωνὴν Ἱεροῦ καὶ ἀναποδρέστου καθέκοντος, τὸν βίον σου αὐτόν, τὸν βραχύν μὲν τὸν χρόνον, μακρὸν δὲ τὸν τρόπον καὶ τὰς πράξεις, σικιγραφίως κατὰ τὸ ἐνόν, πρῶτον ἡμῖν αὐτοῖς προβαλλόμενος.

Ὁ αἰδίδιος ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ ἐγενώθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 4 Δεκεμβρίου τοῦ 1826 ἔτους ὑπὸ γονέων εὐταβῶν καὶ ἐναρέτων, τοῦ Γεωργίου Ζωγράφου Χίου, ματρυχομένου τὸν πατέρα ἑμῶν, καὶ τῆς Βικτωρίας Θεοδώρου Βυζαντίας. Διανύσας τὰ πρῶτα τοῦ βίου αὐτοῦ ἔτη ἐντός τῆς πατρίδος ἐστίας, ἐν τοῖς ματρυκοῖς κόλποις, ἀνατρέτατο ἐν παιδείᾳ καὶ νοσησίᾳ, Κερῶν (Β. Τυμθ. Γ. 15) ὑπὸ τῶν γυναιτέρων αὐτοῦ, οἵτινες, τύπον καὶ ὑπογραμμὸν Χριστιανικοῦ καὶ ἐναρέτου βίου ἑαυτοῦς προβαλλόμενοι, περὶ πολλοῦ ἐποιούνητο τὴν ὑγίαν τοῦ παιδὸς

SISMANOGLIO  
MICROFILM

δικημορφωσιν. Ἐχόντες δὲ ἐνδύμυχον τὸν ἔρωτα τῆς ἀληθοῦς Παιδείας ἐπιλάθοντο δραστηρίως τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ παιδός, προλαμβάνοντες τὸ πρῶτον ἐν τῇ ἐπιτησίᾳ αὐτῶν τὸ ἀνγκυαῖον καὶ κατ'ἀλλήλων πρὸς διδασκαλίαν αὐτοῦ πρόσωπον. Οὕτως ὁ φιλόπονος παῖς διατέλεσε μέχρι τοῦ 1813 ἔτους παιδευόμενος ὑπὸ τῆς μητρικῆς πτέρυγας καὶ τὸ πατρικὸν ἄσμα, ὅτε ὄργησεν πρὸς μάθητιν εὐρωτέραν ἀποπέλλεται πρὸς τὸν φιλομούθου αὐτοῦ γυμνασίου εἰς Ἀθήνας ἐγκαταστάς δ' ἀμέσως ἐν τῷ γυμνασίῳ συμπληροῦν ἐκεῖ τὴν ἐγκύκλιον αὐτοῦ παιδεύειν· ἀλλὰ τῇ τῆς ἐπιστήμης ἔρωτι τριβῆσι ἀπικαίνεσθαι τὸν νόστον. Διὸ φοιτητῆς γινόμενος ἐν τῇ Ἰατρικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεστημίου διακρούει ἐπὶ τετραετίῃ τῶν ὀριζόμενων μαθημάτων μέχρι τοῦ 1830 ἔτους, ὅτε πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν Ἰατρικῶν αὐτοῦ σπουδῶν ἀποδημεῖ εἰς Παρισίους. Ἐκεῖ ἔτι πενταετίαν διχημαίνας καὶ τελείας ἐπιτυχῶς τὸν ἐπιστημονικὸν αὐτοῦ ἀγῶνα τελεῖται ἐπαξίως τοῦ Ἰατρικοῦ πτυχίου· ἀλλὰ τὰ τελευταῖα πᾶσι ἀπέργεται καὶ εἰς τὴν πολυδύναμον Γερμανίαν. Ἐν βρυξέλι δὲ τοῦ χρόνου δικτηρίχτι, ἐκεῖ, ἀφορᾷται, μελέτῃ, σπουδάζει, ἐπισκέπτεται ἐπιστημονικῇ προθέσει πολλὰ τῶν νεοσομαίων αὐτῆς, ἰδίως δὲ τὰ τοῦ Μονάχου, καὶ οὕτως κατακτηθεὶς θεωρεῖ τε καὶ πράξει περὶ αὐτῶν τὸν πάλαιον τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ παιδεύσεως.

Ἄλλ' ὁ ἀκάματος οὗτος σπουδαστής, εἰ καὶ τῇ τῶν Ἀσκληπιδῶν ἐπιστήμῃ ἰδίως ἀφοσιωθείς, ἔχων ὅμως δικηκῆ τὸν ὑπὲρ τῶν γερμανικῶν καὶ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας πόθον, ὡς κούρος μουσατρικῆς τῆς φιλομαθῆος καὶ ἱστορικῆς Ἑλλάδος, καθάπερ μέλισσα ἐρ' ἅπαντα μὲν τὰ βλαπτικὰ κατ'ἄνωσεν, ἀρ' ἑκάστου δὲ τὰ γρήκρια συλλέγουσα, ἐταχυσλόγη ἐν τοῖς γλωσσικῇ λαμβάνει τῆς σοφῆς ἐπιπέρας, καὶ ἐναπειταμένον ἐν τῇ πνευματικῇ αὐτοῦ παιδαγωγίᾳ Κιθωτῷ ὅ,τι ἂν λοιπιτέλης καὶ γρήκρον τῇ ὑ' αὐτῆς τοῦ ἡμετέρου Γένους θεοπροβλήτω ἀποσλή.

εἰδοὺ αὐτῶ· καὶ πλείστα ὅσα δοκίμα τῆς ἀρτιπυγῆς ἐκείνης διανοίας διαπονέθησαν ὑπ' αὐτοῦ καθ' ἅπαντα ἐκείνον τὸν χρόνον, καταχευομένητα ἐν διακρούσι ἐρημερίσιν, μικρὰ μὲν ἴσως, εὐμοιροῦντα ὅμως σημασίαις μεγάλαις, ὡς ἐξῆγγέλλοντα τὸ φιλόπονον τοῦ νέου, τὴν ἐν αὐτῷ ἐπικράτησιν τοῦ κρείττονος λόγου καὶ τὴν πρὸς τὸν πνευματικὸν βίον ἐν γένει Ἑλληνικὴν αὐτοῦ ἀφοσίωσιν.

Ἄλλὰ τοιαύτη ἐνδελεχῆς μελέτη, ἀθλητικὴ φροσύνη καὶ ἐπιστημονικῆς ζῆλος πόρρω τῆς πατρίδος ἐστίας, ἐν μέσῳ παντοδαπῶν ἠθικῶν κινδύνων, ἐκπαιλούμενος πάντοθεν τὴν εὐφροσύνον νόστητα, ἐν τῷ ἀκαμίῳ τούτῳ καὶ σφριγῶντι νεανίᾳ τίνα ἀββαγῆ κρηπίδα καὶ θεμέλιον ἔσχεν; Τὴν τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ γεννητόρων δικηκῆ φροντίδα καὶ προστασίαν ἀγρυπνον. Εὐθὺς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύμων χειρουργηθεὶς προσηκόντως πρὸς αὐτῶν πρὸς τὴν εὐθεῖαν τριβὴν, διατέλεσεν ὁ εὐπειθῆς υἱὸς καθ' ἅπαντα τὸν χρόνον τῆς ἀποδημίας αὐτοῦ διαχρῶν ὑπὸ τὰς ἀγαθὰς ἐμπνεύσεις καὶ σωτηρίας αὐτῶν διδασκαλίας, δι' ὧν διαβήθησαν τὰ εὐγενῆ τῆς καρδίας αὐτοῦ αἰσθήματα, προημελιζομένης αἰσίας τῆς ἐν τῷ μέλλοντι ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς αὐτοῦ ἀπεκαταστάσεως. Μάλιστα, ἐν μέσῳ τοῦ σταδίου, ἀπαρηκνοθεὶς τοῦ πατρὸς, διατέλεσεν ὑπὸ τὴν ἀγασσιν προσηκόντως καθυμενομένης τῆς φιλοστοργιωτάτης καὶ νοήμονος αὐτοῦ μητρός, ἧτις, ἐν τῇ αἰεσίᾳ αὐτῆς χηρὴ οὐδὲν ἕτερον ποθῶσα, ὡς ἡ ρωμαϊκὴ ἐκείνη Κορνυλία, ἢ τὴν δικηκτικὴν καὶ ἠθικὴν διάπλκτον τῶν φιλιότητων αὐτῆς, καὶ μόνον αὐτῆς κόσμον λογαζομένη τὸ ἀγκλῶν αὐτῶν μέλλον, πόρρωθεν ἠθαῶς τε καὶ ὀλικῶς ὑπιστήμαζε τὸν φιλομαθῆ ΘΕΟΜΩΡΟΝ, παραπέλλουσα καὶ παρηγοῦσα τὴν νόστητα αὐτοῦ πρὸς τὸ τελεῖσθαι ὑπερῶσεν τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ τελευτότητος σημαίον, ἕως οὗ μετὰ πολλὰ ἐναγῶσιν, ὡς διαλύθη, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ σταδιοδρομίᾳ ἐπέμειπεν εἰς Κωνσταν-

SISMANGIIO

τινοόπολιν κατὰ τὸ 1856 ἔτος, τὸ περιποιήσατον αὐτῆς μέλημα, ὁ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ, διδάκτωρ τῆς Ἰατρικῆς Ἐπιστήμης ἀνθρῶς μὲν τὸ σῶμα, καθεστρεῖως δὲ τοῖς φρονήμασιν πεπνημένος τῆς φρένας, καὶ κάτοχος ποικίλων ἐπισημαίων γνῶσεων. Οὕτως ἐπιστραγίσας τὸ πρῶτον τοῦ βίου αὐτοῦ στάδιον, εἰσέρχεται ἡμέσως εἰς νέον, τὸ κοινωνικόν.

Ἡ δευτέρα αὕτη τοῦ βίου αὐτοῦ περίοδος, συνέχισα οὖσα τῆς πρώτης, εἰ καὶ πολλῶ βραχυτέρα ἐκείνης, δείκνυται ὅμως πολλῶ ὑπερτέρα. Ἐν ἐκείνῃ μὲν, τὰ σπέρματα τῶν ἀγαθῶν διδασκαλιῶν καὶ τῆς ἐπιστήμης, περόντα ἐν τῇ λιπαρῇ αὐτοῦ καὶ γοήμῃ διανοίᾳ, ὡς ὁ κόκκος τοῦ σίτου ἐν τῇ γῆ, ἔμενον εἰσὶ τιθεαυμένα ἐν αὐτῇ νεκρὰ καὶ ἀνεύργετα· διότι, εἰ μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου κισῶν ἐν τῇ γῆ ἀποθάνῃ, οὐ δύναται καρπὸν γέρειν. Ἐν ταύτῃ δὲ, διὰ τῆς πνευματικῆς ἐκείνων μεταουπώσεως καὶ ζωοποιήσεως, βλαστάνει καὶ ἀνεύροται ἐν αὐτῷ δένδρον εὐκαλῆς καὶ ὕψιμον θεωρητικοῦ καὶ πρακτικοῦ βίου, ἀποφέρον καρποὺς ἀγλαοὺς καὶ διαίτας.

Τὸν ΘΕΟΔΩΡΟΝ ΖΩΓΡΑΦΟΝ μετὰ δεκατετραετῆ ἀποδημίαν ὑποδέχεται ἡ πόλις ἡμῶν ἐπ' αἰσίσις προουσιώμασιν. Ἡ χήρα μήτηρ, τὸν φιλοτάτον αὐτῆς υἱόν, δι' ἃν προσκῦτα καὶ τελικαῦτα ἐμάχησε καὶ ἐμάχθησεν, καρδακῶσα τὴν ἠθικὴν ἱκανοποίησιν τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ καταβλήθέντων ὑπὸ τῆς ἀσθενείας αὐτῆς ἀτρόσιον πόνον καὶ ἰδρώτιον. Ἡ γενέτειρα Κοινότης, ἐν τῶν ἀποδημιῶν αὐτῆς ἀρτιφρῶν μελῶν, προσδοκῶσα τὴν τελευτησίαν αὐτοῦ πνευματικὴν συνδρομὴν ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως αὐτῆς καὶ τῆς προόδου. Τὸ ἔξοχον τῶν Ἀσκληπιαδῶν σῶμα, τὸν θαλαρῶν ἐπιστήμονα, τὰ φῶτα αὐτοῦ καὶ τὰς γνώσεις ἀπέκδεχόμενον πρὸς συναντιλήψιν καὶ συνέργειαν ἐν τῇ προαγωγῇ τῆς ἐπιστήμης. Ὁ σεμνὸς τῶν Λογίων θίασος, τὸν τῆς ἠθικῆς ἡμῶν παιδείας ἀκάματον σπουδαστὴν, καὶ ἐραστὴν τῶν πατρῶων

παραδόσεων, διορῶν ἐξ ἀπόπτου ἐν αὐτῷ τὸν νέον συμπράκτορα καὶ φροντιστὴν δραστήριον ὑπὲρ τῆς κατ' ἡμᾶς διαδόσεως τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, καὶ ἀναζωοπύρησις τοῦ ὑπὲρ αὐτῶν πατροπαραδότου ζήλου. Ἡ Μήτηρ, τέλος πάντων, καὶ τροφὸς Ἑκκλησία, τὸν νέον Ἰσραὴλ, τὴν ζωστικὴν καὶ ἐνεργὸν αὐτοῦ πίσιν ἐπὶ τῶν ἔργων καὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς νέας αὐτοῦ ἀναστροφῆς ἐρεῖδουσα καὶ ἱκετοῦσα. *Δείξόν μοι τὴν πίσιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου* (ἐπιστ. Ἰακώβ. β'. 18).

Πῶς δὲ ὁ ἀοιδίμος ἐδικαίωσε τοιαύτας ἱεράς καὶ ἐργώδεις προσδοκίας; Εὐγενὴς καὶ εὐπροσέγγυρος συμπαριστορὰ, ἦθος σοβαρὸν συνάμα καὶ μαλίσχον, ἀφοροσύνη εὐχρηστος καὶ θελοκαρδίας, ἐξάσκησης τῆς ἐπιστήμης μετὰ πολλῆς τῆς περισκέψεως καὶ περινοίας, τὰ τεμαλρῆ ταῦτα προσόντα, εἰσῆγον τὸν νέον ΘΕΟΔΩΡΟΝ εἰς τὴν κοινωνίαν ἡμῶν, προδιαγράφοντα ἐξ ὑπαρχῆς τὴν ἐκθεσιν τῆς ἀναστροφῆς αὐτοῦ. Καὶ ἐν βραχεῖ, αἱ σπάνια αὐτῆ ἀρεταὶ τοῦ ἀοιδίμου τοιοῦτον ἐπίδρασαν ἐπὶ τῶν πνευματικῶν, ὥστε καὶ φίλους λογιῶν προσημαίωσατο, καὶ παρὰ τοῖς ἀξιότοιμοις συναμίλοις αὐτοῦ Ἀσκληπιαδαῖς τῆς δευτέρας τιμῆς ἐλαχε, καὶ παλατεῖαν ἱκανὴν προσεκτήσατο, καὶ τῆς γενικῆς ἐξέλιξης ἐνόησε· ἔχων δὲ αἰετοτε τὰς θύρας τῆς οἰκίας αὐτοῦ ἀνευγμέναις πρὸς πάντα τοὺς χερῶντας τῆς Ἰατρικῆς αὐτοῦ συνδρομῆς ἀναξαρτήτως παντός ὕλικου συμφέροντος, κατέστη τὸ ἀντικείμενον τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν ἐπ' αὐτοῦ ὀνημέραι ἀναργύως θεραπευομένων. Ἀλλ' ἡ κλινικὴ αὕτη περιωπὴ, εἰς τὴν μεταρσιώθη ταχέως ὁ μετρίοφρων ΘΕΟΔΩΡΟΣ οὐδόλιος ἱκανοποιεῖ τοὺς διακαεῖς πόθους τοῦ φιλογενούς καὶ φιλεπιστήμονος ἀγενιστοῦ. Αὐτὸς ὑψηλότερα διανοεῖτο, καὶ ἠθωρελέστερα ἐπιδίωκε καὶ ἐπίθει. Συναισθανόμενος τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς ἐπὶ τὸ κλινικώτερον διακωρφέσεως τῶν κατ' ἡμᾶς πραγμάτων, ἀναλογιζόμενος δὲ ὅτι

SISMANOGLIO  
MEDIUM

ἐκαστος ἀρεῖται ἵνα συντελέη κατὰ δύναμιν πρὸς τοῦτο, ἀναλαμβάνει ἰδίᾳ δαπάνη τῆς ἐίδου περιδικοῦ συγγράμματος ὑπὸ τὸν τίτλον «Καπτάλι». Τὸ σύγγραμμα τοῦτο οὐδὲν ἕτερον σκοποῦν ἢ τὴν διὰ τῶν διδασκαλικῶν καὶ ἠθικῶν ἀνεγνωσιμάτων ἐξέγερσιν περὶ ἡμῶν τῆς φιλομαθείας ἀπέδειξεν ἀποχρώντως τὰς ἀγαθὰς τοῦ ἀνδρὸς προθέσεις. Πρὸς συντήρησιν καὶ κατάρτισιν τοῦτου τί δὲν ὑπέρα ὁ αἰδιδίμος; χρηματικὰς στερήσεις; πανουργίους μελέτας; ἀπόλειπν χρόνου; ἀλλὰ τοῖς πᾶσιν ἐνεκαρτέη ἐπὶ ταῖς ἀγαθαῖς ἐλπίσιν· οὐδέποτε, ἐπιστήθι μοι εἶπε, οὐδέποτε ἐπιλήθμων γενήσομαι τῶν ἐνθουσιωδῶν ἐκείνων καὶ ὅπως Ἑλληνακὸν ἀποπειρόντων ζῆλον λόγων, οὐκ εὐ ἐναγωνίως ἀπειθήνας πρὸς πάντας, ὡς τὴν πνευματικὴν συνδρομὴν ἐπεκαλοῦ, ὅπως καταστήτης ἕτον τὸ δυνατόν χρησιμώτερον τὸ σύγγραμμά σου. Ἐμὸν δικαίως ἐν στόματι τὸ Ἡοιδεῖον ἐκαίνο *εἰ γὰρ κεν σμικρῶ ἐπὶ σμικρῶ καταβίω, καὶ θαρᾶ τοῖσ' ἔρθεις, τὰ γὰρ κεν μέγα καὶ τὸ γέγοντο* (Ἡοιδ. Ἔργα καὶ Ἡμέραι), ἀπὸ τῶν μικρῶν μὲν τὴν ἀρετήν ἐποίησω, ἀλλὰ τὰ μεγάλα τῆ ὁμοθυμῶ συνέργειᾳ ἐκλεπιζόμενος ἐγένου ὁ πρόδρομος καὶ ὁ εὐχρηματιστὴς τοῦ κατόπιν ἀμέτῳ ἐν τῷ ὀρίζοντι τοῦ καθ' ἡμᾶς Πανελληνίου ἀνατελλάντος φασγάνου.

Ἐν μέτρῳ τοιοῦτων μερικῶν προανακρουσμάτων ὑπεχούσης πνευματικῆς συμφορᾶς λέγει τὸ 1860 ἔτος, καὶ ἀρχαίαι αἰσίως τὸ 1861, ἔτος ἀξιοσημειώσεται ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἱστορίᾳ ἔτος κριζόν τὰ εὐαγγέλια τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τῆς πόλεως ἡμῶν παλιγγενεσίας. Ἀθήναι ἀνακαταλόνται καρδίαι, ἀπὸ πολλοῦ ὑποκαλυφόμεναι ἐξέπτονται πνεύματα, ἐπὶ μακρῶν ὑπεκαίοντα κραινόνται βουλήται, βαθμηδὸν ἐπιρρυνόμεναι εἰς πόθος, μία ἰδέα, μία βουλή δεσπάζει πάντων. Σημειώσονται, συνάσονται, τρυπάρωσι περὶ τὸν αὐτὸν πυρῆνα, καὶ διὰ τὸν αὐτὸν κλιπὸν τοιαύτη πνευματικὴ συμφορὰ τίθηται τοῖς θεμελίους

δύο ἐπιστημονικῶν συλλόγων ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῶν δύο τούτων σεμνωμάτων ἡμῶν, φεγγαρημένον ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφεῖ κίχιδι τῆ: Α. Α. Μεγαλειότητος ὁ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ καὶ ἐνταῦθα ἔχει τὸ κλέος ἀθάνατον, ἀναδιχθαί εἰς τῶν μεγαλεπιδόλων αὐτῶν ἰδρυτῶν, καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς πηγιώσεως ἐκτέρων γενναίας ἀγωνιστικῆς. Ὁ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ, ἔθου: ἐπὶ τῇ ἀγνήτῃ τῆς εὐκαίρης, ἐπιδίδοται εἰς νέους ἀγῶνας καὶ κινήτους. Σπεῖδα ἵνα βασικῆ ἐπὶ τῆς Λυδίας λίθου τῶν δύο τούτων πνευματικῶν χειρουργῶν τὰς ἐπιστημονικὰς καὶ φιλολογικὰς αὐτοῦ γνώσεις. Ἐρχεται οὖν ἀξίως ἵνα διδάξῃ, ἀλλ' ἵνα διδάχθῃ. Καὶ τῷ μὲν Ἰατρικῷ Συλλόγῳ ὑπεβάλλει τὴν περὶ ὑδροθεραπευτικῆς ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ πνευματικῆς, τυχούσαι τῶν ἐπισημῶν καὶ τῶν χειροκροτήσεων ἐκείνου· ἐνώπιον δὲ τοῦ φιλολογικοῦ ἀνεγνωστικῆς τῆς περὶ Ἐυνοῦχων, θεωρημένων ὑπὸ ἱστορικῆς, φιλολογικῆς, καὶ ἠθικῆς ἐπιρρῆς, πνευματικῆς αὐτῶν πνευματικῆς, ὑπὲρ ἧς ὁ αἰδιδίμος ἀτρότους κατέβαλε πόρους, ἵνα συναπαρτίτῃ, πρῶτος αὐτῆς, πλήρη, κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ ἀκριβῆ σύγγραψῃ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀλλ' ἦτις κινή μῆρα, ἀτελής ἀπελείρηθῃ ἕκαστ τοῦ ἐπιλήθοντος θανάτου. Τελευταῖον δὲ διακονίται ἐν τῷ αὐτῷ Συλλόγῳ ἑτέρον πνευματικῆς, τῆς περὶ *Ἡελοθῆσμοῦ*, ἐν ἧ ματὰ πολλῆς τῆς κριτικῆς καὶ τῆς φιλοσοφικῆς περινοίας ἀναδερῆ τὴν πάτριον ἡμῶν μυθολογίαν.

Τοιαῦτα τὰ ἀγωνίσματα καὶ τὰ φιλοπονήματα τοῦ ἀνδρὸς ἐν γένει δὲ ἢ πρὸς τὴν ἐπ' ἀγλήθῃ ἀρχαίαι ἀρεσίως αὐτοῦ ἦν τοιαῦτα, ὥστε καὶ εἰ πᾶν ὀλίγων τῆς διαχύσεως στιγμῶν αὐτοῦ ἐξέται ἵνα ἀρήται ἀραλήματα, ἀγχολούμενος περὶ τὰς ἀρκίας καὶ ἐλευθερίας τέχνας, τὴν ζωγραφικὴν, τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ἑλαρρὴν ποίησιν. Τοιοῦτον ὄντα τὸν ΘΕΟΔΩΡΟΝ ΖΩΓΡΑΦΟΝ ὁ μὲν φιλολογικὸς Σύλλογος ὀνομαζέται Γενικὸν

MEGARIO

αὐτοῦ Γραμματικῆς ὁ Ἱατρικὸς ἀναδείκνυσιν ἀντιπρόεδρον αὐτοῦ ἡ δὲ Εὐγενὴς ἐν Πάτρᾳ ἀδελφότης τοῦ Ἑλέου καὶ τῆς Φιλανθρωπίας προσλαμβάνει Ἱατρὸν αὐτῆς ἐπίτιμον. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ τούτοις πᾶσι μετριοφρονέστερος ἑαυτοῦ ὄχι μόνον γινόμενος δραστηριώτερος περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐπιτροπέντων αὐτῷ καθήκοντων καθίστατο· ἀλλ' οἶμαι! ὡς ἀνεξέραιστα, Κύριε, τὰ κρίματά σου, καὶ ἀνεξίγητατοι αἱ ὁδοὶ σου! Στάδιον βίου οὕτως εὐρὺ καὶ μέγα τὰς ἐλπίσιν, ἐσάβλεν αἴρνης καὶ ἀπροσδοκίως ἵνα ἀπολήξῃ εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ εἰς βόθρον βαθύν!

Ἐπέρχεται τέλος πάντων τὸ παρὸν ἔτος 1865· ἔτος μόρσιμον καὶ ἐπιθανάτιον διὰ τὴν χριστιανικὴν πόλιν καὶ τῷ ἕκτῳ αὐτοῦ μηνὶ ἐνεκρίθη ἐν τῇ πόλει ἡρῶν ἡ βροτολογικὴ χολέρα· κοπετοὶ βαρεῖς ἐκρήγονται πανταχοῦ καὶ οἰκονομικὰ γοῦρα ἀντηχοῦσι μέχρι τῶν ἀπωτάτων τῆς πόλεως ἡμῶν ταμιῶν καὶ ἑκατοντάδας ἀπάγονται εἰς τὸν τάφον τὰ ἐλαϊκὰ καὶ πολυδάκρυτα τῆς λαοφθόρου νόσου θύματα· φόβος πανικός καταλαμβάνει πᾶσαν ψυχὴν ζῶσαν καὶ αὐτοὶ οἱ στενώτατοι τῆς φύσεως δασμοὶ ἀνίστανται καὶ παραλύονται. Πανταχοῦ διάστασις, πανταχοῦ ἐκκέντρισσις. Μόνη ἡ φωνὴ τοῦ καθημένου καὶ τῆς τοῦ πλησίον ἀγάπης, ὑπερέτα παντός προσγίου φρονήματος, καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς, βοᾷ ἵνα συνάξῃ τὰ δύστηνα, ἵνα συσφίξῃ τὰ παραλύμενα. Ὁ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΖΟΓΡΑΦΟΣ ἔχων ἐν νῷ τότε τὸ ἀποστολικὸν ἐπιπέσμα *μεθ' ἡμῶν τὸ ἵατοσθ (ἡμίτιος, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἱτέρου (Α'. Ἐπιστολ. Πικύλ. πρὸς Κορινθ. 1. 24) ἐπιπλαθέντα ἐαυτοῦ, ἀνηννοῖ πανταχόθεν ἐνθυμώμενος τὴν ἀφεσθὴ ἐκείνην τῆς Ἰ. Ἀποκαλύψεως ἐπαγγελίαν Γένου πιστὸς ἄχρι θανάτου καὶ θάσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς (Ἀποκάλυψ. Ἰωάν. κρ. β'. 10) μέπειται ἀτρομῆτως καὶ καρτερικῶς εἰς τὸ πᾶν τῆς μάχης ἐπισκέπτεται χήρας, ἐρῆμους*

πάσης προστασίας καὶ περιθάλψεως, ἐν μίτῳ τῆς ἀύρου καὶ αἰρωδίου αὐτῶν χηραίας, κερκονοδόλως ὑπὸ τῆς νότου πληγείσας. Ἐπισκέπτεται ὄρανα ἐγκατακλεισμένα τοῖς πᾶσι χορηγεῖ μετ' αὐταπαρνήτως Χριστιανικῆς τῆν ἱατρικὴν αὐτοῦ καὶ ἠθικὴν συνδρομὴν, ἐνωπιζόμενος μετὰ υἱοῦ σεβασμοῦ καθ' ἑκάστην παρὰ τῆς ἀγαθῆς ἐκείνης Ἰσραηλιτιδος, τῆς φίλης αὐτοῦ μητρός, τὸ ἱερὸν ἐπιπέσμα Λόγων Ἐρησικία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτῇ ἵστί: Ἐπισκέπτεσθαι χήρας καὶ ὀρφανὰ ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν (Ἐπιστολ. Ἰακώβ. ἀ. 27)· ἀλλ', ὦ πόποι! μετὰ τεσσαρκοκονθήμερον κατὰ τοῦ θανάτου νεχθήμερον πάλιν ὑπὲρ τοῦ πλησίον, πληγὴ κερκονοδόλω πλήττεται αἴρνης ὁ γενναῖος μαχητής. Πίσκ τῆς ἐπιστήμης συνδρομὴ καὶ βοήθεια χορηγεῖται αὐτῷ ἀμέτως μετὰ πολλῆς τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς παρακλήσεως· ἀλλὰ τῆς ἀσθενείας γιγνυτικῆς προΐουσης, ὁ ἀοιδίμος, χάριον ἐπὶ τῆ ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ, καὶ ὡς καὶ ἐγκακίον λογιζόμενος τὸν θάνατον ἐν τοιαύτῃ εὐθέτω στιγμῇ τοῦ πνευματικῆ αὐτοῦ βίου, στρέφεται πρὸς τὴν θελήσασαν αὐτὸν καὶ ἐκθρέψασαν ὀρθόδοξον θρησκείαν μεταλαμβάνει τὴν ἀγγέλτων μυστηρίων, κατακείμενος ἐπὶ κλίνης ὀδυνηρᾶς καὶ μετὰ ἐπιτάφορον βαρικαλγῆ δαινοπάθειαν παραδίδωσι τὸ πνεῦμα τῷ Δημιουργῷ αὐτοῦ καὶ Πλάστῃ τῇ 4 Αὐγούστου, ἄγων τὸ 39ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, περιστοιχοῦντων τὸ νεκρικὸν αὐτοῦ σπῆνος μητρός καὶ ἀδελφοῦ ὀδυρομένων, συγγενῶν καὶ φίλων θρηνοῦντων, καὶ Ἀσκληπιαδῶν λογάδων βαρυσταναχόντων. Ὡ Σὺ, ἡ πολυπαθὴς σπουκία τῶν Τατκούλων, καὶ Σὺ ἡ ἐπὶ τῶν προπόδων ἐκείνης κειμένη πολυδάκρυς τῆς Εὐαγγελιστρίας ἐπὶ τῶν ἀχειροποιήτων πλακῶν τῶν καρδιῶν τῶν χηρῶν καὶ τῶν ὀρφανῶν, ἡ σοὶ ἐγκατέλιπον αἱ ἀπορράδες ἐκείνη καὶ ροκαὶ ἡμέραι, ἐγγάραζον, εἰς αἰῶνον μνημόσυνον, τὸ ὄνομα τοῦ ἀοιδίμου ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΟΓΡΑΦΟΥ,

SISMANGILO  
MEGANO

ὅτις ἀντάλλαγμα τῆς σωτηρίας καὶ ὑγιᾶς ἐκείνων παρέδωκεν εἰς τὸν θάνατον τὴν πολυτίμιον αὐτοῦ ζωὴν! καὶ μόνον ταύτην; τί λέγεις; διπλῆ ἡ ἀπώλεια! μόλις δεκαπενθήμερον παρέχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς τελευταίας ἐκείνου, καὶ θύμα φιλοστοργίας ἀφάρτου ἀπαίρει ἐνταῦθεν ἐν καθιστακτικῇ ἡλικίᾳ ἢ τοσαῦτα καὶ τετρακῶτα καμώσα ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ φιλοτάτου υἱοῦ, Βικτωρίας Ζωγράφου! καὶ τὸ μὲν σῆμα αὐτῆς, ὡς ἐπόθει, ἀναπαύεται ὑπὸ τὸν ψυχρὸν λίθον δεξιᾷ αὐτοῦ! ἡ δὲ μακαρία αὐτῆς ψυχὴ μεθίσταται εἰς οὐρανούς, πρὸς συντυχίαν ἐκείνης.

Τοιοῦτον τὸ δράμα τῆς ἐπὶ γῆς πολιτείας τοῦ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ τοιαύτη καὶ ἡ ἐνταῦθεν μετὰ τῆς γειναμένης αὐτὸν περιώδυνος μετέστασις.

Ἄλλ' ὦ μακαρία ψυχὴ τοῦ ἀοιδίου ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ! Σὺ, ἐπ' ἀρχῆς ἕως τῶν ἐσχάτων σου ἐργαζομένη ἐπ' ἀγαθῶν, ἐθυσκάρησας θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς ἀναρκίρετον, συνκυλιζομένη ἴδῃ μετὰ πνευμάτων δικαίων, τετελειωμένη! ἐραστὴς τῆς ἀληθοῦς δόξης γενομένη, ταύτην καὶ μόνον ἐλογίσω ἀθάνατον, καὶ ταύτην μόνον διὰ τῶν γενναίων φρονημάτων καὶ πράξεών σου ἐρρήτισας ἵνα κατακτήσῃ. Φρόντισον περὶ ὀνόματις, αὐτὸ γὰρ σοὶ διαμέρει. (Σοφ. Σαφάχ μ.α. 13). Ἡ κοινωνία, μεμνημένη τῆς ἀπαραμίλλου φιλαδελφίας σου πρὸς πάντας, θέλει εὐλογεῖ ἕκαστὸν τὸ ὄνομά σου. Οἱ Σύλλογοι ἡμῶν, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διανοητικὰς καὶ ἠθικὰς τελεσιουργίας σου, θέλουσιν ἐγκυχαθῆναι καὶ σεμνέσθῃ ἐπὶ σοί, ἔχοντες ἀναστηλωμένον τὸ ὄνομά σου ὡς ἰδρυτοῦ καὶ ἀγρωστοῦ. Ἡ τῶν πτωχῶν Ἀδελφότης, μνημονεύουσα διὰ παντός τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς πρὸς τοῖς πάσχοντις μέχρι θανάτου συμπαιθείας σου, τύπον ἀληθοῦς Ἰατροῦ θέλει σοὶ προβάλλει τοῖς διαδόχοις σου. Ὁ δὲ πολυδάκρυς ἀδελφός σου, ὁ πάντων ἀπωρακισμένος, ἐπὶ τῇ διπλῇ

ταύτῃ ἀκαταλόγητον ἀπώλειαν μητρὸς φιλοστόργου καὶ ἀδελφοῦ ἀγαπητοῦ, ἰσθίον ἔξει τὸ πένθος καὶ τὴν ὀδύνην. Ἡ δὲ μήτηρ Ἐκκλησία ἐξαγγελεῖ τὸν ἔπαινον σου καὶ τὸ μνημόστιόν σου εἰς γενεὴν καὶ γενεάν. Καὶ τὸ μνημόστιον αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Χαῖρε τοῦτον, ἀγαθὴ χριστιανέ, τὴν ἀνάσπυρον χαρὴν, τὸν δρόμον τελείαν, καὶ τὴν ζωσκὴν καὶ ἐνεργὸν πίστιν τερψίνας, συνεντροφῶν ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς μετὰ τῆς μακαριότητος μητρὸς σου! Δίδωι ἀπόκειται σοὶ ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος! χαῖρε, καλὰ στρατιῶτα, κακοπαθήσας μέχρι θανάτου ὑπὲρ τοῦ πλητίον! Αἰωνίαν τὴν μνήμην, αἰώνιον τὸ μνημόστιόν σου, ΘΕΟΔΩΡΕ ΖΩΓΡΑΦΕ!

Σὺ δὲ, ἡ τοῦ ἡμετέρου Γένους ἀρτιπαγῆς ἐπιστημονικῆ ὁμάδας, τὸ πνευματικὸν φωτισμὸν τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὁ τῶν λογίων καὶ τῶν ἐπιστημόνων γενερὸς ὄμιλος, ἀνδρίζου καὶ κραταιοῦ ἐπ' ἀληθείαν καὶ ἠθικῇ, ἵνα τοιοῦτοι τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀρετῆς ἔκρες ἐν σοὶ ἀναδεικνύωνται! Ἀναζωοπύρξον ὅ,τι ἱερὸν, ὑψηλὸν καὶ πατρῶον πρὸς φωτισμὸν καὶ ἠθικὴν ἡμῶν διάπλασιν. Κράτει ὁ ἔχεις, ἴσα μηδεὶς λάβῃ τὴν στέφανόν σου (Ἰωάν. Ἀποκάλυψ. Κεφ. Γ'. 11).



© MEGARON

 SISMANOGLIO  
MEGARDO